

POSTANOWIENIE

Dnia 14 maja 2024 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Paweł Czubik

w sprawie z odwołania L. sp. z o.o. z siedzibą w G. (dawniej O. S.A. z siedzibą w P.)

przeciwko Prezesowi Urzędu Transportu Kolejowego

z udziałem P. S.A. z siedzibą w W.

od decyzji Prezesa Urzędu Transportu Kolejowego z 27 listopada 2009 roku, numer [...]

na posiedzeniu niejawnym w Izbie Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw Publicznych w dniu 14 maja 2024 r.

na skutek skargi kasacyjnej powoda od postanowienia Sądu Apelacyjnego w Warszawie z 31 maja 2023 r., sygn. akt VII AGz 95/23

1. odrzuca skargę kasacyjną,

2. zasądza od L. sp. z o.o. z siedzibą w G. (dawniej O. S.A. z siedzibą w P.) na rzecz Prezesa Urzędu Transportu Kolejowego oraz na rzecz P. S.A. z siedzibą w W. kwoty po 360 (trzysta sześćdziesiąt) złotych tytułem zwrotu kosztów postępowania kasacyjnego.

UZASADNIENIE

Decyzją z 27 listopada 2009 r., nr [...], Prezes Urzędu Transportu Kolejowego zmienił decyzję numer [...] z 8 kwietnia 2009 r. wydaną przez ten organ,

którą zatwierdził stawki jednostkowe opłaty podstawowej oraz stawki opłat za usługi wymienione w części II załącznika do ustawy o transporcie kolejowym za dostęp i korzystanie przez przewoźników kolejowych z infrastruktury kolejowej zarządzanej przez P. S.A. na okres obowiązywania rozkładu jazdy pociągów 2009/2010.

Spółka O. S.A. z siedzibą w P. (obecnie L. sp. z o.o. z siedzibą w G.) wniosła odwołanie od powyższej decyzji wraz z wnioskiem o przywrócenie terminu do jego wniesienia.

Postanowieniem z 15 grudnia 2022 r., XVII AmK 3/22, Sąd Okręgowy w Warszawie: w punkcie pierwszym oddalił wniosek o przywrócenie terminu do złożenia odwołania; w punkcie drugim odrzucił odwołanie.

Zażalenie na powyższe postanowienie wniosła powódka, zaskarżając je w całości.

Postanowieniem z 31 maja 2023 r., VII AGz 95/23, Sąd Apelacyjny w Warszawie: 1. odrzucił zażalenie na punkt pierwszy zaskarżonego postanowienia; 2. oddalił zażalenie w pozostałym zakresie; 3. odstąpił od obciążania powodowej Spółki kosztami postępowania zażaleniowego.

Pismem z 22 sierpnia 2023 r. powód – L. sp. z o.o. wniósł skargę kasacyjną od powyższego postanowienia Sądu Apelacyjnego w Warszawie, zaskarżając je w części, tj. w pkt. 2. Wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania został oparty na występowaniu w sprawie dwóch istotnych zagadnień prawnych (s. 2-3 i 5-24 środka zaskarżenia) oraz oczywistej zasadności skargi kasacyjnej (s. 3 i 24-29 środka zaskarżenia).

Pismem z 2 października 2023 r. pozwany Prezes UTK wniósł odpowiedź na skargę kasacyjną powodowej Spółki. Zażądał m.in.: wydania postanowienia o odmowie przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania oraz zasądzenia kosztów zastępstwa procesowego.

Pismem z 28 września 2023 r. zainteresowany – P. S.A. z siedzibą w W. złożył odpowiedź na skargę kasacyjną powoda, wnosząc m.in. o wydanie postanowienia o odmowie przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania z uwagi na brak występowania przesłanek z art. 398⁹ § 1 k.p.c. oraz zasądzenie od powoda kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu kasacyjnym według norm przepisanych.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna, jako niedopuszczalna, podlega odrzuceniu.

Zgodnie z art. 398⁶ § 2 k.p.c., sąd drugiej instancji odrzuca skargę kasacyjną wniesioną po upływie terminu, skargę niespełniającą wymagań określonych w art. 398⁴ § 1 k.p.c., nieopłaconą oraz skargę, której braków nie usunięto w terminie lub z innych przyczyn niedopuszczalną. Jak wskazuje się w piśmiennictwie, w przepisie posłużono się szeroką formułą skargi „niedopuszczalnej z innych przyczyn” jako przyczyny jej odrzucenia. Dopuszczalność jest cechą czynności procesowej, bez której czynność nie może wywołać właściwych i oczekiwanych skutków prawnych. Sąd jest uprawniony do oceny wszystkich warunków dopuszczalności skargi kasacyjnej, w tym zbadania istnienia substratu zaskarżenia, istnienia *gravaminis* oraz interesu prawnego we wniesieniu środka prawnego, przysługiwania środka od orzeczeń wskazanych w art. 398¹ k.p.c., istnienia legitymacji do wniesienia środka zaskarżenia, czy ograniczeń *ratione valoris* i *ratione materiae* (T. Zembruski, Komentarz do art. 398⁶ (w:) Kodeks postępowania cywilnego. Komentarz, red. P. Ryłski, A. Olaś, Warszawa 2023, teza 15, Legalis).

Sąd Najwyższy odrzuca skargę kasacyjną, która podlegała odrzuceniu przez sąd drugiej instancji, albo zwraca ją temu sądowi w celu usunięcia dostrzeżonych braków (art. 398⁶ § 3 k.p.c.). Pokrzywdzenie orzeczeniem (*gravamen*) jest przesłanką dopuszczalności środka zaskarżenia, chyba że interes publiczny wymaga merytorycznego rozpoznania tego środka (uchwała Sądu Najwyższego z 15 maja 2014 r., III CZP 88/13). Brak interesu prawnego (*gravamen*) w zaskarżeniu orzeczenia skargą kasacyjną jest więc inną przyczyną niedopuszczalności skargi kasacyjnej w rozumieniu art. 398⁶ § 2 *in fine* k.p.c., której prawidłowa ocena dokonana przez sąd II instancji może uzasadniać odrzucenie skargi kasacyjnej (postanowienie Sądu Najwyższego z 24 listopada 2016 r., II CZ 116/16). Jak wskazał Sąd Najwyższy w postanowieniu z 7 października 2020 r., I CSK 130/20, dla powstania interesu prawnego w zaskarżeniu orzeczenia konieczne jest istnienie stanu pokrzywdzenia

orzeczeniem (*gravamen*), który występuje, gdy zaskarżone orzeczenie narusza interesy skarżącego. Brak interesu prawnego w zaskarżeniu powoduje odrzucenie skargi kasacyjnej jako niedopuszczalnej na podstawie art. 398⁶ § 2 i 3 k.p.c. (*J. Paszkowski*, Komentarz do art. 398⁶ (w:) Kodeks postępowania cywilnego. Komentarz. Art. 1-458¹⁶. Tom I, red. *T. Szancito*, Warszawa 2023, teza 9, Legalis).

Przenosząc powyższe na grunt niniejszej sprawy, Sąd Najwyższy stwierdza, że w istocie powód nie ma interesu prawnego w rozpoznaniu niniejszej skargi kasacyjnej. Należy zauważyć, że skargą kasacyjną zaskarżono punkt drugi postanowienia Sądu Apelacyjnego w Warszawie, mocą którego oddalono zażalenie na postanowienie o odrzuceniu odwołania. Tymczasem w obrocie prawnym pozostaje prawomocne postanowienie Sądu Okręgowego w Warszawie z 15 grudnia 2022 r. o oddaleniu wniosku o przywrócenie terminu do wniesienia odwołania. W konsekwencji, nawet w przypadku hipotetycznego uchylecia przez Sąd Najwyższy zaskarżonego postanowienia w zaskarżonej części, tj. w pkt. 2 (oddalenie zażalenia na postanowienie o odrzuceniu odwołania) i przekazania sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi II instancji, nie mogłoby to doprowadzić do innego rozstrzygnięcia. Odrzucenie odwołania jest bowiem oczywistą konsekwencją odmowy przywrócenia terminu.

W istocie zaskarżone postanowienie jest wtórne wobec prawomocnego oddalenia wniosku o przywrócenie terminu do wniesienia odwołania. Należy przypomnieć, że pismem z 2 marca 2022 r. (k. 16-19 akt sądowych) powód wniósł o przywrócenie terminu do wniesienia odwołania od decyzji Prezesa UTK z 27 listopada 2009 r., nr [...]. Na tym etapie stwierdzić należy, że wniosek ten został prawomocnie oddalony (pkt 1 postanowienia Sądu Apelacyjnego w Warszawie z 31 maja 2023 r.). Odwołanie zostało więc bezsprzecznie wniesione po terminie. W takiej sytuacji zastosowanie znaleźć musiał art. 479⁶⁹ § 2 *in principio* k.p.c., w myśl którego sąd ochrony konkurencji i konsumentów odrzuca odwołanie wniesione po upływie terminu do jego wniesienia. Potencjalne wyeliminowanie zaskarżonego orzeczenia przez Sąd Najwyższy byłoby w tym przypadku swoistą „sztuką dla sztuki”. Sprawa po jej przekazaniu do ponownego rozpoznania przez Sąd Apelacyjny w Warszawie nie mogłaby zakończyć się w żaden inny sposób – Sąd II instancji musiałby ponownie oddalić zażalenie na postanowienie o

odrzućeniu odwołania, skoro odwołanie wniesiono po terminie.

Podsumowując, w ocenie Sądu Najwyższego, na tym etapie postępowania Skarżący nie ma interesu prawnego w zaskarżeniu postanowienia o oddaleniu zażalenia na postanowienie o odrzućeniu odwołania. W związku z prawomocnym oddaleniem wniosku o przywróćenie terminu do wniesienia odwołania, zaskarżone orzeczenie było jedynym, jakie Sąd Apelacyjny w Warszawie mógł w tych warunkach wydać. Co więcej, ewentualna interwencja Sądu Najwyższego na korzyść powoda poprzez uwzględnienie skargi kasacyjnej w żaden sposób nie zmieniłaby sytuacji prawnej – Sąd II instancji ponownie musiałby oddalić zażalenie na postanowienie o odrzućeniu odwołania. Dlatego Sąd Najwyższy zdecydował o odrzućeniu skargi kasacyjnej.

Mając na uwadze powyższe, Sąd Najwyższy odrzucił skargę kasacyjną na podstawie art. 398⁶ § 3 k.p.c., a ponadto rozstrzygnął o kosztach postępowania kasacyjnego.

[SOP]

[ms]